

Kliimaministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Meie 05.09.2024 nr 1-09/24-1

Teie 05.08.2024 1-4/24/3777

E-mail: info@kliimaministeerium

Koopia: info@mkm.ee

Kliimakindla majanduse seaduse eelnõu tagasisidestamine

Euroopa Liidu kliimaneutraalsuse eesmärk 2050 aastaks sõltub võimest suurendada elektrifitseerimise kiirust ja ulatust, et jõuda seatud eesmärkideni, kuid selleks peab Eesti rakendama kiiremaid meetmeid, et **kasutada ära elektrifitseerimise kogupotentsiaal**. Elektritööstusena toetame **energiasüsteemide mõistlikku dekarboniseerimist** ning selleks ühiskonnale vastuvõetaval viisil **majanduse elektrifitseerimist**, kuivõrd kulutõhus üleminek on kasulik kõikidele osapooltele.

Selleks on vaja sätestada kõikehõlmav ühtne strateegia, sest **otseelektrifitseerimine on tõhusam lahendus** süsinikdioksiidi heitkoguste ja fossiilkütuste kasutamise järkjärguliseks vähendamiseks ühiskonnas ja majanduses. Me peame koheselt astuma otsustavaid samme, et tõsta puhas elekter ümberkujundamise aluseks. Kui tahame tarbida süsinikdioksiidiheite vähendamiseks vajalikke elektrikoguseid, tagades samas enda energiapuulgeoleku ja varustuskindluse, siis vajame mahukaid investeeringuid mitmesugustesse uutesse tehnoloogiatesse, juhitavatesse süsinikneutraalsetesse tootmisvõimsustesse, taastuvatesse energiaallikatesse, salvestamistehnoloogiatesse ja digitaalsetesse elektrisüsteemide lahendustesse. Samuti vajame seda **toetavat regulatsiooni**, et kiirendada kuluefektiivset elektrifitseerimist kogu majandusstruktuuris, **tagades** seejuures **pikaajalise õiguskindluse**.

Oleme jõudnud ühiskonna ja riigina kriitilisse hetkesse, kus **mistahes viivitus** mõistlike ja läbimõeldud otsuste tegemisel ning vajalike investeeringutega viivitamine **tähendab ühiskonnale rahaliselt kallimat kliimaneutraalsuse saavutamist**. Seetõttu on äärmiselt oluline **pikaajaline, stabiilne ja prognoositav siseriiklik kliima- ja energiapoliitika olemasolu**, mis on turupõhine ja jätkusuutlik. Samas peame mõistma, et **liigne tormakus, perspektiivi ja tervikpildi puudumine viib Eesti ühiskonna tasakaalust välja**.

Kliimakindla majanduse seaduse eelnõu esialgne väljatöötamise idee oli ühtlustada ja ühendada tervikuks Eesti kliima- ja energiapoliitika, selle eesmärgid ja kohustused, kuid pigem on realiseerunud eelnevalt Kliimaministeeriumile adresseeritud ohuhinnang, et **koostamisel olev eelnõu tekitab pigem suuremat määramatus ja ebaselgust ning on oma sisus vastuoluline**. Juhime seejuures tähelepanu asjaolule, et Eesti riik on sätestanud juba oma energeetika valdkonna eesmärgid energiamajanduse korralduse seaduses, näiteks energiatõhususe ja riikliku taastuvenergia osas ning Euroopa Liidus toimib aastast 2005 EL-i heitekaubanduse süsteem (HKS), millega täidetakse pariisi Kliimaleppes võetud eesmärgid, kuid nendega ei ole eelnõu sisus arvestatud. Seetõttu edastame omapoolse tagasiside kliimakindla majanduse seaduse eelnõule.

ÜLDISED KOMMENTAARID EELNÕULE

1. Kliimakindla majanduse seaduse positsioon olemasolevas regulatiivses keskkonnas

Eelnõu seletuskirja sisukokkuvõttes väidetakse, et:

- kliimakindla majanduse seadus loob eelduse kliimamuutustega kohanemisvõimelise riigi ja ühiskonna kujundamiseks;
- seaduses seatavad kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärgid sektorite ja perioodide kaupa annavad selguse kliimaneutraalsuseni jõudmise liikumissuunas aastaks 2050;
- kliimakindla majanduse seadus täiendab ühtlasi Euroopa Liidu kliimapoliitikat käsitlevaid muid õigusakte, et otsustada sobivaim viis üldeesmärkideni jõudmiseks.

ETL kommentaarid:

1.1. Eelnõu seletuskiri vaatab mööda tõsiasi, et EL-i heitekaubanduse süsteem (HKS) toimib juba 2005. aastast alates, mille tulemusel on kohalikust ressursist (põlevkivist) elektritootmine muutunud avatud elektriturul konkurentsivõimeks, tsemenditootmine Eestis on lõppenud jms. Veelgi olulisem on, et möödunud aastal EL-du õiguses tehtud muudatuste tulemusel käivitub 2027. aastal HKS 2 (käsitleb transporti, hooneid jms), mille tulemusel hakatakse EL-du õiguse alusel hinnastama juba ca 75% kuni 80% EL-i liikmesriikides tekkivatest CO₂ emissioonidest.

1.2. Seaduse eelnõu sätestab Eesti KHG heite vähendamise „eesmärgid“ sektorite ja perioodide kaupa, kuid ei selgita nende eesmärkide õiguslikku staatust (kas need eesmärgid on õiguslikult siduvad) ja kuidas on neid eesmarke kavas kohaldada ettevõtete suhtes. Kuna ühtegi sektorit ei juhita Eestis läbi keskse juhtimisorgani vaid ikka ettevõtete, ühingute, ühistute jms tasemel, siis ei anna eelnõu mitte mingit selgust kuidas Eesti tegelikult kliimaneutraalsuse poole liikuda kavatseb. Selguse asemel külvab eelnõu tegelikult ebaselgust.

1.3. Eelnõus esitatud väide, et kliimaseaduse eelnõu täiendab EL-du kliimapoliitikat käsitlevaid õigusakte on õiguslikus mõttes nonsenss. Eesti ei saa enda õigusaktidega täiendada EL-i õigusakte, sest Eestil puudub pädevus EL-du õigusaktide täiendamiseks. EL-du õigus prevaleerib Eesti õiguse üle ning Eesti ei saa seda enda õigusaktidega täiendada.

1.4. Mitmed Eesti sektorite ettevõtted kuuluvad otsekohalduva EL-du regulatsiooni alla (HKS) sh energiasuhtes intensiivne tööstus ja energiatootmine. HKS-i kuuluvatele sektoritele on EL juba seadnud EL-du tasemel oma eesmärgid. Viimasest tulenevalt tekib küsimus kuidas kavatseb Eesti rakendada eelnõus sätestatud eesmarke nende sektorite ettevõtete suhtes, mis kuuluvad HKS?

See tähendab, kas Eesti kavatseb kehtestada nende ettevõtete suhtes topelteesmarke (st nii EL-du, kui ka Eesti omasid)?

2. Kliimakindla majanduse seaduse rollist kliimanetraalsuse suunas liikumisel

Eelnõu on äärmiselt üldsõnaline. Eelnõu seletuskiri laiendab seaduse tähendust oluliselt. Eelnõu kohaselt on „täpsemad kliimamuutustega kohanemise eesmärgid kavas seada valdkonna arengukavades ja tegevusprogrammides“.

Eelnõu näeb ette, et „avalikul sektoril on kohustus planeeringute, strateegiliste arengudokumentide ja tegevusplaanide koostamisel ja elluviimisel ning nii palju kui võimalik haldusotsuste tegemisel ja hankemenetluses arvestada eelnõus sätestatud kliimamuutuste leevendamise ning kliimamuutustega kohanemise põhimõtete ja eesmärkidega“

ETL kommentaarid:

2.1. Eelnõu kohaselt ei reguleeri riigi kliimapoliitika raamistikku mitte kliimaseadus, vaid ametnike poolt koostatavad arengukavad ja programmid ning nende baasil tehtavad otsused, mis võivad inimeste ja ettevõtete põhiõiguseid oluliselt riivata. Sellega jäetakse Riigikogu kõrvale riigi kliimapoliitika olulisemate otsuste kujundamisest, mis paneb kahtluse alla eelnõu põhiseaduslikkuse. Antud probleemile on juhtinud tähelepanu ka õiguskantsler oma kirjas Riigikogule 16.01.2023 nr 6-1/220349/2300242¹ (*arengukavad ei ole siduvad õigusaktid, neist ei saa ega tohi tuletada õigusi ega kohustusi ka siis, kui arengukava on heaks kiitnud Riigikogu oma otsusega*).

2.2. Eelnõu seletuskiri näiteks sätestab, et *„taristuinvesteeringute tegemisel tuleb tagada taristu kliimakindlus“*. Kuna ükski elektri õhuliin ei ole kliimakindel, siis tekib küsimus kas elektrivõrgu õhuliinidesse on edaspidi lubatud investeeringuid teha? Eelnõu ja selle seletuskirja sõnarohekuse ja üldsõnalisuse peamiseks probleemiks ongi see, et pole selgelt arusaadav, mis on nende tegelik mõju ettevõtete tegevusele.

2.3. Samuti on arusaamatu, kuidas ja mis rahastusmeetmete alusel peaksid seaduse eesmärgid saama täidetud. Elektrivõrkude jaoks on eelnõus toodud võrgu arendamisega seotud kohustused suuremamahulised, mille realiseerimine ilma võrgutasusid oluliselt kergitamata ja võrgutasude kujunemise metoodikat muutmata ei ole teostatav. Samuti puudub konsensus, et eesmärkide saavutamiseks vajalikud võrgutasude tõusud on ühiskondlikult aktsepteeritavad. Seejuures on kaardistamata ka alternatiivsed katteallikad. Selleks, et seadust saaks praktikas hakata eesmärgile vastavalt rakendama, on vaja riigi poolt analüüsida vajadust võtta vastu täiendavaid rakendusaktide ja rahastusmeetmeid.

Kokkuvõtvalt vajavad sisulist arutelu eelkõige **järgmised teemad:**

- kas ja kuidas tagatakse võrguettevõtjale katteallikad võrgu kliimakindlaks muutmisel juhul, kui tänane võrgutasude kooskõlastus metoodika ei muutu?
- kuidas tagatakse katteallikad võrgu läbilaskevõime ja vastupidavuse parendamiseks elektrisõidukite laadimisjaamade taristu välja ehitamisel?

¹https://www.oiguskantsler.ee/document/kliimakaitse_ja_pohioiguste_piirangud.pdf

- kas ja kuidas muuta kehtivaid regulatsioone liitumispunktide väljaehitamisel, mh projekteerimistingimused ja nende efektiivne kiire menetlemine, sundvalduste seadmine?

3. Kliimakindla majanduse seadus näeb ette otsest sekkumist ettevõtete tegevusse, kuid ei selgita kuidagi, mis põhimõtetel see saab toimuma

Eelnõu kohaselt töötab kliimaministeerium hiljemalt kaks aastat pärast seaduse jõustumist välja põhimõtted keskkonnaprobleemide lahendamiseks kasvuhooajaga seotud probleemide piiramiseks.

ETL kommentaar: Keskkonnaprobleemide omanikele kuuluvad käitised on reeglina HKS-s juba registreeritud ning alluvad EL õigusele. Seetõttu tekivad järgmised küsimused:

- Milliste käitiste keskkonnaprobleemide lahendamiseks kavatakse riik kehtestada KHG piiranguid ja miks on see vajalik?
- Kas riik kavatakse mingitele Eesti käitistele kehtestada topelteesmärgid, s.t. lisaks EL omadele ka täiendavalt siseriiklikud Eesti omad?

DETAILED KOMMENTAARID EELNÕULE

Eelnõu täiendusettepanekud

§ 13. Põlvkondade vahelise õigluse põhimõte

Eelnõu sätestab, et kliimamuutuseid tuleb leevendada ja nendega kohaneda viisil, mis tagab, et ühe põlvkonna inimesed ei jäta tulevikus elavatele põlvkondadele põhjendamatult suurt kasvuhooajaga seotud probleemide heite vähendamise ja kliimamuutuste tagajärjedega kohanemise koormat.

ETL kommentaar: Keskkonnategevuse tulemuslikkuse indeksile (*Environmental Performance Index*) kohaselt on Eesti maailma riikidest teinud kõige rohkem keskkonnaseisundi parandamisel ja andmete kohaselt on Eesti heide vähenenud määral, mis on vajalik 2050. aastal kliimaneutraalsuseni jõudmiseks. Teaduspõhisusele lähtudes tuleks analüüsida, et kas on põhjendatud eelnõus sätestatud eesmärgid ning kas need ei ole liiga koormavad praeguse põlvkonna vaates, lähtudes faktist, et Eestis on kõigi maailma riikide seas kõige suuremate edusammudega parandanud keskkonnaseisundit. Eelnõu ega ka seletuskiri ei anna selgust, et millistest meetodilistest alustest lähtutakse, et välja pakutud eesmärgid on kooskõlas põlvkondade vahelise õigluse põhimõttega. Selle osas tuleks eelnõu ja seletuskirja oluliselt teaduspõhiselt täiendada.

§ 14. Õiglase ülemineku põhimõte

Käesoleva seaduses sätestatud kliimaeesmärgid saavutatakse õiglaselt ja kaasavalt, arvestades sotsiaalset, majanduslikku ja keskkonnamõju, nii et ka haavatavatel ühiskonnarühmadel, sektoritel ja ettevõtjatel oleks võimalik oma tegevust vastavalt kliimaeesmärkidele kohendada.

ETL kommentaar: Eelnõu seletuskirjas puudub viide analüüsile või mõjuhinnangule, et millises mahu on vajaliku finantsabi, et tulevikus seadusega sätestatud õiglase ülemineku põhimõtte oleks võimalik täita ning kas nimetatud sotsiaalse kliimafondi poolt kasutusele võetavad finantsvahendid on tegevuseks piisavad. Lisaks sotsiaalselt haavatavatele gruppidele peaks selgemalt välja tooma suure CO₂ mahukusega sektorid vastavalt EL raamistikule. Lisada tuleb § 14 lõppu lõik: *Vastavalt Õiglase ülemineku platvormile kaitseb õiglase ülemineku mehhanism ka äriühinguid ja sektoreid, mis tegutsevad suure CO₂-mahukusega tööstusharudes või mis koosnevad sellistest tööstusharudest. Õiglase ülemineku mehhanism kaitseb neid toetades mh üleminekut vähese CO₂ heitega tehnoloogiale.*² Antud osas tuleb eelnõu ja seletuskirja täiendada.

§ 15. Teaduspõhisus

Kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemise eesmärkide saavutamiseks vajalike meetmete kavandamiseks ja rakendamiseks kasutatakse parimat olemasolevat teaduslikku teadmist.

ETL kommentaar: Õiguslikult siduv eesmärk saavutada kliimanetraalsus aastaks 2050 on Eestis sätestatud ning teaduspõhisuse alusel on antud eesmärgi saavutamiseks vajalik süsinikupüüdmise ja ladustamise tehnoloogiate suuremahuline kasutuselevõtt. Samas ei ole tänaseks päevaks neid tehnoloogiaid tööstuslikul tasemel kasutamiseks välja arendatud ning puudub selge teadmine, et millal antud tehnoloogiad muutuvad tööstuslikul tasemel kasutatavaks. Antud faktidele toetudes, peame jõudma teaduspõhiselt järeldusele, et kas Euroopa Liidu (sh Eesti) kliimanetraalsuse eesmärk aastaks 2050 vastab teaduspõhisuse põhimõttele? Ei ole võimalik nimetada teaduspõhiseks eesmärki, mille saavutamiseks puuduvad perspektiivis vajalikud võimekused ning seetõttu peab eelnõu seletuskirja andma vastuse, et kuidas võetakse arvesse teaduspõhisuse põhimõtet kliimaeesmärkide seadmisel, kui eesmärkide saavutamiseks vajalikud tehnoloogiad seaduse kehtestamise hetkel puuduvad?

§ 17. Konkurentsivõimelise ettevõtluskeskkonna soodustamine

Kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemise eesmärkide täitmisel soodustatakse nii palju kui võimalik konkurentsivõimelist ettevõtluskeskkonda ja majanduspoliitikat.

ETL kommentaar: Eesti konkurentsivõime säilitamine ja kasvatamine peab olema kliimakindla majanduse seaduse peaeesmärk, kuid peale seaduse pealkirja ning antud paragrahvi sõnastuse seda eesmärki mujalt ei leia ning pigem on antud eesmärk paljasõnaline ja sisustamata. Seetõttu ei ole antud paragrahvi üldsõnaline sõnastus näiteks piisavaks aluseks lihtsustatud loamenetluse läbiviimiseks. Eelnõusse tuleb lisada konkretiseerivad sätted antud

² https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/finance-and-green-deal/just-transition-mechanism_et

teemas ning seda ka kehtivasse seadusandlusesse, et reaalsuses tekiks eeldus lihtsama ja kiirema loamenetluse tarbeks.

Eelnõu tekstis on sätestatud, et tööstussektoris on oluline parandada ka võimalusi tööstuslikeks katseteks loamenetluste lihtsustamiseks ning sihitud grantide pakkumist uutele tööstusharudele. Grantide pakkumine peaks olema võimaldatud nii uutele, kui **olemasolevatele ettevõtetele**, kelle konkurentsivõimet kliimaeesmärgid samuti otseselt mõjutavad. Seetõttu tuleb täiendada eelnõu lisades olemasolevate ettevõtete määratlus: "*Tööstussektoris on oluline parandada ka võimalusi tööstuslikeks katseteks loamenetluste lihtsustamiseks ning sihitud grantide pakkumist uutele ja olemasolevatele tööstusharudele.*"

§ 19. Kasvuhoonegaaside lekke vältimise põhimõte

Strateegiliselt oluliste toodete või teenuste varustuskindluse tagamisel välditakse kasvuhoonegaaside heite ülekandumist ehk kasvuhoonegaaside leket kolmandatesse riikidesse.

ETL kommentaar: Euroopa Liidu ametlik poliitika toetab liidusisest rafineerimissektorit (sh Eesti põlevkiviõlitööstus) ja kuivõrd antud sektor on suure süsinikulekke ohuga tööstus, siis jagatakse antud nimetud sektorile igal aastal ligikaudu 200 miljoni euro väärtuses tasuta saastekvoote. Antud sektor kasvatab EL sõltumatust importkütustest, tagades sellega energiajulgeolekut ja varustuskindlust. Eestis näiteks tasakaalustab põlevkiviõli eksport majanduses oluliselt väliskaubanduse bilanssi ning toob olulisel määral tulu riigieelarvesse. Samas sätestab kliimakindla majanduse seaduse eelnõu mitmeid meetmeid, mis on otseselt seatud põlevkiviõlitööstuse toodangu vähendamiseks ja lähitulevikus tegevust lõpetamiseks. Seetõttu on oluline analüüsida, et kuidas eelnõus ettenähtud meetmed on kooskõlas EL kliimapolitikaga ja eriti kasvuhoonegaaside lekke vältimise põhimõttega?

§ 29. Tööstussektori kasvuhoonegaaside heitkogus

Eelnõu kohaselt on Eestile oluline säilitada ja suurendada tehnoloogiamahuka ning töötleva tööstuse rolli Eesti majanduses. Samuti sätestab eelnõu, et Eesti kliimakindla majanduse konkurentsieeliste mõtestamiseks ning valdkondade liikumiseks kliimaneutraalsuse suunas on kavas koostada ettevõtete, erialaliitude ja kliimaministeeriumi koostöös (ja teiste asjakohaste asutustega) tehnoloogia arengu ning kliimaneutraalsuse saavutamise teekaardid. Teekaartide koostamisel hinnatakse, kuidas saab fossiilkütustest loobumisel ja/või kliimaneutraalsuse saavutamisel tõsta tööstusharude konkurentsivõimet ning arendada tehnoloogiaid, mis annavad riigile ja valdkondadele konkurentsieelise.

ETL kommentaar: Euroopa Liidu heitmekaubandussüsteem (HKS) ei ole mehhanism, millega olemasolevat tööstust konkurentsivõimelisemaks muudetakse, vaid on selgelt mehhanism, mille peamiseks eesmärgiks on fossiilset kütust kasutava tööstuse tegevuse lõpetamine. Euroopa Liidus toimuv deindustrialiseerumine tõendab selgelt, et antud mehhanism toimib tõhusalt CO₂ emissioonide vähendamisel, kuid seetõttu on oluliselt vähenenud Euroopa Liidus

asuva tööstuse rahvusvaheline konkurentsivõime, sest tootmiskulud on antud mehhanismi mõjul tuntavalt suurenenud. Kuivõrd suurem osa (suur)tööstusest kuulub Eestis EL HKS-i alla ja eelnõus kavandatakse käitiste keskkonnakomplekslubades KHG piirmäärade kehtestamist (§52), siis on selge riigi tahe uusi kaevelubade väljastamist regulatsiooni kaudu reguleerida, mis reaalsuses tähendab Eesti kohalikel ressurssidel pärineva toodete keelustamist. Kuivõrd keeld puudutab isikute võrdset kohtlemist, siis peaks eelnõu selgitama, miks eelnõu ei näe ette näiteks fossiilsete vedelkütuste impordipiiranguid või keelustamist?

Samuti ei ole soojuse ja CO₂ emissioone põhjustava maagaasi kasutamist tööstuslikes protsessides sisuliselt käsitletud mitte üheski peatükis. Kui kõikide teiste teemade all on olemas kasvuhoonegaaside heite vähendamise potentsiaal ja rakendamise eest vastutav sektor ja nii olemasolevate kui lisameetmete maht, siis tööstuse kontekstis see kokkuvõte puudulik. Tööstuse teema tuleb olulisuse põhimõttest adresseerida, kuna ainuüksi üks muu tööstus suudaks CO₂ jalajälge enam kui 20 000 t CO₂ ekvivalendi võrra vähendada. Samas on dokumendis üle 20 (!) muude valdkondade potentsiaali ja meetmeid oluliselt väiksema CO₂ vähenduse mõjule või kaudse mõjuga ja tööstusele pole mitte ühtegi potentsiaali ega meedet. Selles osas tuleb eelnõud täiendada ja näiteks olemasolevate meetmete täienduseks lisada, et puudu on meede CO₂ vähenduseks tööstuslikes protsessides taastuvaid energiaallikaid ehk biomassi kasutades.

§ 49. Kliimanõukogu

Kliimanõukogu on nõuandev kogu. Kliimanõukogu on ülesannete täitmisel sõltumatu ega võta vastu juhiseid Kliimaministeeriumilt, Vabariigi Valitsuselt ega muudelt avaliku või erasektori asutustelt, organisatsioonidelt ega isikutelt.

ETL kommentaar: Kliimanõukogu ekspertiisi loend ei kattu Euroopa liidu 2021. a. kliimaneutraalsuse saavutamise raamistiku mõjutatud majandussektoritega. Riigi enda valikul võib kindlasti valdkondi lisada, aga seejuures ei tohi välistada EL regulatsioonidest tulenevat. Vastavalt Euroopa liidu 2021. a. kliimaneutraalsuse saavutamise raamistikule³ on olulisemad sektorid, millised peaks aitama kaasa kliimaneutraalsuse saavutamisele märgitud järgmiselt: *"Ilma et see piiraks liidu tasandil vastu võetud siduvate õigusaktide ja muude algatuste kohaldamist, peaksid kõik majandussektorid, sealhulgas **energeetika, tööstus, transport, kütte- ja jahutussektor ning hooned, põllumajandus, jäätmemajandus ja maakasutus, maakasutuse muutus ja metsandus**, olenemata sellest, kas need sektorid on hõlmatud liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemiga (edaspidi „ELi HKS“), aitama kaasa kliimaneutraalsuse saavutamisele liidus 2050. aastaks"*.

Eelnõu ja seletuskirja tuleb lisada Kliimanõukogu koosseisu vastavate pädevusega või muuta koosseisu ekspertide loend üldse vastavaks EL-is olulisemaks peetavatele sektoritele (energeetika, tööstus, transport, kütte- ja jahutussektor ning hooned, põllumajandus, jäätmemajandus ja maakasutus, maakasutuse muutus ja metsandus).

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1119>

§ 40. Avaliku sektori tugimeetmed majanduse kliimakindluse suurendamiseks

Eelnõu sätestab, et "kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi riigile laekuvast tulust suunatakse vähemalt 30% ulatuses erasektorile roheinnovatsiooni ja -tehnoloogiate arendamise ja kasutuselevõtu toetamiseks" ja rõhutab ainult uute arendamist, aga ei kaasa juba olemasolevate tehnoloogiate (parim võimalik tehnika) toetamist.

ETL kommentaar: Vastavalt Euroopa liidu 2021. a. kliimaneutraalsuse saavutamise raamistikule⁴ rõhutatakse: "Tähtis on ka säilitada mõjusad poliitilised stiimulid, et toetada tehnoloogilisi lahendusi ja innovatsiooni, mis võimaldavad üleminekut konkurentsivõimelisele kliimaneutraalsele liidu majandusele, tagades samal ajal investeerimiskindluse".

Seetõttu tuleb eelnõu teksti täiendada järgmiselt: „kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi riigile laekuvast tulust suunatakse vähemalt 30% ulatuses **konkurentsivõimelisele kliimaneutraalsele majandusele üleminekut toetavatesse tehnoloogilistesse lahendustesse ja erasektorile roheinnovatsiooni ja -tehnoloogiate arendamise ja kasutuselevõtu toetamiseks.**“

Tabel 4. Olemasolevad ja lisameetmed tööstussektori kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks.

Tabelis puudub meede, millega tööstussektor saaks oluliselt ja mõõdetavalt maagaasi asendades CO₂ emissioone vähendada.

ETL kommentaar: Lisada potentsiaal ja meede "Maagaasi asendamine taastuenergiaga tööstuslikes protsessides", kogumõjuga vähemalt 20 000 t CO₂ ekvivalenti ja meede peaks olema lisanduv, vastutaja Riik ja erasektor. Seetõttu tuleb lisada (Lisa 9) tehnoloogianeutraalne meede "Maagaasi asendamine taastuenergiaga tööstuslikes protsessides", kogumõjuga vähemalt 20 000t CO₂ ekvivalenti ja proportsionaalselt summaga 20-40 miljonit eurot muude meetmete toetusi arvestades.“

Lugupidamisega,

/allkirjastatud digitaalsena/

Tõnis Vare

tegevjuht

+372 58 60 5357

tonis.vare@elektriliit.ee

www.elektriliit.ee

www.facebook.com/elektritoostuseliit

www.eurelectric.org

www.smagrinet.eu

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1119>